

Coordinación: A.R. López e Soedade Nola.
Deseño: Signum. Maquetación, Antón Lopo. Fotografías: Chico Mirás. Correo: mare@galicia-hoxe.com

CATRO NARRACIÓNS RECUPERADAS

O dous de xullo de 1991, Revista das Letras abría os seus monográficos de verán con 21 relatos realizados para o suplemento por algúns dos escritores que entón formaban unha mostra da aposta narrativa do país, desde Manuel Guede a Suso de Toro, Ramiro Fonte, Alfonso Álvarez Cáccamo, Quico Cadaval, Lois Diéguez, Xavier Queipo ou Carlos Quiroga. Boa parte deles seguiron unidos ó suplemento a través do tempo e hoxe recuperamos algúns deles –nunca recollidos posteriormente en volume ningún– como mostra do seu interese e plena actualidade: Margarita Ledo, Manuel Outeiriño, Margarita Fernández e Darío Xohán Cabana.

Un incendio

Darío Xohán Cabana

Veu un verán de terribles calores, e o aire vibrava sobre os herbais, debuxando os perfís das pavizas máis altas. Eu xa vira cousas semellantes outras veces, nalgúns mediodías doutros estíos douradora, cando un bafo de lentura secreta producía algunha diferenza de densidade no aire ó rente da terra. Pero aquela suave alteración doutros días non era igual que este tremular, nin tanta nin tan seguida.

Desta vez deixara de chover e de orballar tanto que ben se coñecía xa os lancíns de auga subterránea, porque sobre deles aínda medraban algunhas rameiras de ballico verde, rodeadas polo carrizo grisallo que, en pasados días primeiros da primavera, empezaran a vivir só cara a abaixo, e prescindía da elevación sobre a terra inhóspita, apregado á terra, aforrador, resistindo nas súas escondidas raigames.

Botei algunhas noites desasosegado, porque empezara a distinguir un resplandor que, des que o sol se poñía, parecía anunciar polo nacente un outro inmediato arrairar o sol. Era unha tenue claridade, dificilmente branca, cun leve matiz de sangue siluído a rasadas, que se mantiña ó longo de toda a noite cuxo final anunciaba falsamente. E logo viña a aurora e borrábaa mesturándose con ela. Parecía que cada noite clarexase un pouco máis, a non ser que os meus ollos se fixesen máis sensibles para percibila.

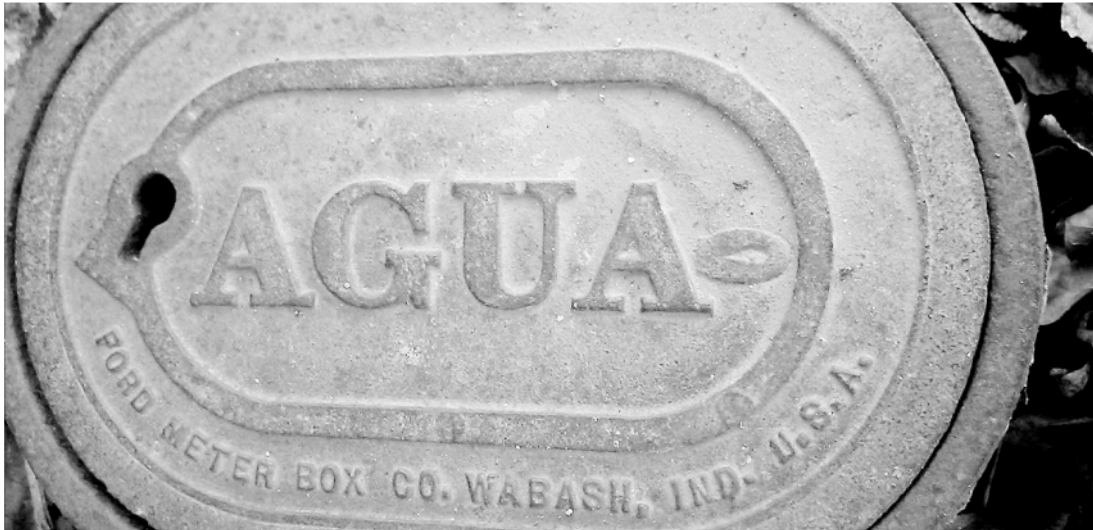
Non había nubes, ou non o parecían. Algunhas cousas brancas manchaban altísimas o claro azul da bóveda. E o bochorno levadaba coma un pan.

Unha noite pareceume que a falsa aurora brillaba tanto que afogara o fulgor dalgunhas pequenas e baixas estrelas orientais. A fogaxe fixérase máis acorante aínda, e nin unha airexa de vento aliviaba as bafaradas que agora, no medio da escuridade, parecían subir da terra seca e triste que era o meu leito. Custoume

sucesión de monótonas xornadas de fuga. As herbas estarruña-das estaban coa calor, e as flores secas dos axóuxeres renxían ó meu paso, destinadas a non inzar. Atravesei congostras, ríos, toxeias, brañas, gándaras, fragas, silveiras, camiñando sempre en liña recta, co lume detrás de min, cada hora un pouco máis lonxe. Grandes vagas de fume levantábanse na enorme fronte do incendio, unha gadaña infinita que se perdía á esquerda e á dereita do horizonte, detrás de min. Diante de min, o ceo seguía sendo dun azul purísimo, zarrapicado polas poucas e altísimas manchas brancas que parecían acompañar a miña fuga. Sospeitei que na súa imperceptible lentitude avansasen un pouco máis ca min. Detrás miña formábanse nubes anegrelladas que nas primeiras horas da mañá embazaban terriblemente o sol. Pero despois o sol agabeaban ó cenit, e saía da zona escura, e brillaba outra vez coa súa cor natural, e os seus solpores éranme familiares cando eu, canso, me deitaba para durmir no sempre de contado, lonxe o máis que podía do muro ígneo do Leste.

Chegou a lúa chea. Metade do ceo nocturno, ou aínda algo máis, lucía coma sempre as súas estrelas. A outra metade era negra de fume negro, e ningunha luz, non sendo o fulgor do incendio, ousaba atravesar aqueles inmundos buzarrs. Un gran disco a penas menos mouro có ceo levantouse polo Leste, segundo o sol se deitaba gloriosamente. Adormecín cos ollos postos no seu mínimo brillo, máis adiviñado ca visto. Espertei de alta noite, e o branco luar alumaba o camiño. Levanteime e botei a correr, aterrado polas chamas que me parecían máis veloces ca nunca. Pero só era o terror. Soseguei por fin, máis seguíndo andando a modo, pois non me sentía capaz de durmir outra volta. Case sentía como os outeiros, as carballeiras, os ucedos, os herbais, caían baixo o paso inmisericorde do lume, aló lonxe. A terra seca renxía coa miñas pisadas. Un rumor perseguíame, un zoído do

rcl | 7
Galicia Hoxe, 15/07/04

traballo adormecer, cun cheiro agre no interior dos meus fucíños, arriba, case cabo dos ollos. Tiven pesadelos, e espertei ó mencer.

O sol erguíase no medio dun fume gris con ondas escuras, e non brillaba. Era un enorme semicírculo dunha cor vermella tan escura que semellaba sangue callado. Antes de que acabara de arredondarse sobre a liña do horizonte albisquei as laparadas, a inmensa fronte de lume, a recta muralla de fogo que desde o Leste se me viña en contra sobre as chairas, subindo e baixando outeiros, atravesando ríos, lenta.

Levantárase un vento soán, semellante ó bafexar dun forno, e sentín ouizárseme os pelos máis sensibles do corpo. Botei a andar, e o movemento da ardente brisa cesou, e cesou a miña percepción, compensado o seu asoprar pola velocidade da miña vagarosa fuga. Andei todo o día, pero no corrín, aforrando as forzas, e aínda así pareceume que gañaba algunha vantaxe diante do incendio. Cando a noite caeu, o resplandor do Leste non era maior, creo, có que vira a noite pasada antes de adormertarme, e entón deiteime no chan coa tranquilidade inevitable da fatiga.

O mencer doutro día foi semellante ó anterior, e así se iniciou a

aire, un laído.

A penas os ríos levaban un fío de auga, a penas algunhas oucas atopaban sustento. Pasaron días e noites, e eu mantiña a distancia. Pero as nubes negras xa galgaban diante de min, e enchían a cúpula do mundo. O sol vencía só unha pequena semiesfera, e eu estaba no centro, e o horizonte parecía vírseme enriba. Ó cheiro a chamusco facíase insoportable en tódolos ocos do meu corpo. Eu seguía andando regularmente, resistindo o terror, adiviñando as fases da lúa nos meus pulsos.

A noite é dunha cor nova no mundo, nin vermella nin negra, e debaixo das pálpebras cerradas acéndense estrelas de memoria. Sei os días que trascorreron desde o comezo da miña fuga. Sei a distancia que percorrín pola conta dos pasos meus, lentos, avaros do seu folgo. Un olor novo puxa por chegarme ós profundos dos nares, filtrado polo sarrio que se me apregaña neles. Detrás de min, cerca, corre o incendio pausado, sempre igual a si mesmo, devorando fragas, toxeias, gándaras, brañas, herbais, camiños. Diante de min ulo o mar, camiño intransitable.

Este relato apareceu na páxina dúas do número 6 de Revista das Letras.